Հաստատում եմ

<<Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ>> ԲԿ ՓԲԸ-ի

պետական բժշկական քոլեջի

տնօրինական խորհրդի նախագահ՝

_____ Ռ. Սարգսյան

06 _____ 2021թ

Տնօրինական խորհրդի նիստ թիվ2

06.05.2021թ.

# ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ

## <<ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉ>> ԲԿ ՓԲԸ-Ի ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՈԼԵՋԻ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԻ և ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԷԹԻԿԱՅԻ և ՎԱՐՎԵԼԱԿԵՐՊԻ

2021թ.

## I ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կանոնակարգով սահմանվում են <<Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ>> ԲԿ ՓԲԸ-ի պետական բժշկական քոլեջի /այսուհետ՝ ՔՈԼԵՋ /աշխատակիցների և ուսանողների էթիկայի և վարվելակերպի կանոնները:

2. Կանոնակարգի նպատակն է Քոլեջի աշխատակիցների և ուսանողների բարեվարքության կանոնների սահմանումը, որը կնպաստի քոլեջում էթիկայի մշակույթի ձևավորմանը:

3. Սույն կանոնակարգը կազմելիս հիմք են հանդիսացել ՔՈԼԵՋԻ կանոնադրությունը, ներքին կարգապահական կանոնները, ՊՈԱԿ ի մշակած ուսումնական հաստատությունների ինստիտուցիոնալ վերլուծության չափանիշները և այլ իրավական ակտեր:

4. Սույն կանոնակարգի դրույթները տարածվում են ՔՈԼԵՋԻ բոլոր աշխատակիցների և ուսանողների վրա:

## II ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔՆԵՐՆ ՈՒ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

5. ՔՈԼԵՋԻ բոլոր աշխատակիցները և ուսանողները իրենց գործունեությամբ առաջնորդվում են հետևյալ արժեքներով և սկզբունքներով՝

**ա/ Բարեվարքություն**

Կրթական ոլորտի դերակատարների վարքագիծը համահունչ է մի շարք դրական բարոյական և էթիկական սկզբունքներին ու չափանիշներին, որոնք հենվում են հիմնական արժեքների վրա:

**բ/ Ազնվություն**

ՔՈԼԵՋ-ի բոլոր դերակատարները պետք է մշտապես խուսափեն ստախոսությունից, խաբեությունից և այլ անազնիվ արարքիներից:

**գ/ Ճշմարտություն**

ՔՈԼԵՋ-ի բոլոր դերակատարները պետք է ″ճշմարտությունն″ ասեն և չստեն քոլեջի ներսում իրականացվող ցանկացած տիպի հաղորդակցության ժամանակ:

**դ/ Թափանցիկություն**

Այս սկզբունքը պահանջում է ազատորեն հանրայնացնել ոչ միայն ՔՈԼԵՋ-ի, որպես կազմակերպության, այլև նրա բոլոր դերակատարների՝ որպես անհատների մասին տեղեկատվությունը:

**ե/ Հարգանք այլոց հանդեպ**

ՔՈԼԵՋ-ի բոլոր դերակատարները պետք է ցուցաբերեն իրենց համակարգում ներգրավված բոլոր շահառուների և շահագրգիռ կողմերի արժանապատվության, ինչպես նաև ֆիզիկական ու հոգեկան անձեռնմխելիության նկատմամբ հարգանք:

**զ/ Վստահություն**

ՔՈԼԵՋ-ի բոլոր դերակատարները կարող են միանգամայն վստահ լինել միմյանց նկատմամբ ազնվության, ճշմարտացիության և բարեվարքության դրսևորման հարցում:

**է/ Հաշվետվողականություն**

ՔՈԼԵՋ-ի բոլոր դերակատարները պատասխանատու են իրենց լիազորությունները պատշաճ կատարելու համար:

**ը/ Արդարացիություն**

ՔՈԼԵՋ-ի բոլոր դերակատարները միմյանց նկատմամբ պետք է վարվեն անկողմնակալ, առանց խտրականության և անազնիվ դրսևորումների:

**թ/ Հավասարություն և սոցիալական արդարություն**

ՔՈԼԵՋ-ի բոլոր դերակատարները պետք է պահպանեն կայունության, հավասարության և արդարության՝ կրթական և սոցիալական արժեքները, ինչպես նաև հարգեն ու ճանաչեն ապագա և ներկա սերունդների իրավունքներն ու ազատությունները: Պետք է գործնականում կիրառեն արդար, հարգալից և թափանցիկ գործելակերպ՝ կապված ազգության, տարիքի, ռասսայի, էթնիկ պատկանելության, կրոնի և դավանանքի ու սեռական կողմնորոշման հետ:Պետք է ապահովեն միջին մասնագիտական կրթության հասանելիությունը հնարավորինս մեծ քանակի անձանց համար:

**ժ/ Կրթական համակարգի և կրթական հաստատությունների ժողովրադավարական ու էթիկական ղեկավարում և կառավարում**

ՔՈԼԵՋ-ի բոլոր դերակատարները պետք է ընդունեն, որ կառավարումը պետք է հիմնվի բոլոր համապատասխան դերակատարների ժողովրդական ներգրավվածության վրա, և ղեկավարվի էթիկայի հիմունքներով:

**ի/ Որակյալ կրթություն**

ՔՈԼԵՋ-ի բոլոր դերակատարները պետք է ընդունեն իրենց անվերապահ հանձնառությունը՝ հնարավորինս բարձր որակի կրթություն տրամադրելու հարցում:

**լ/ Անձի կատարելագործում և համակարգերի բարելավում**

ՔՈԼԵՋ-ի բոլոր դերակատարները պետք է ընդունեն միջին մասնագիտական կրթության համակարգի շարունակական բարելավման գործում առավելագույն ներդրում կատարելու կարևորությունը:

**ծ/ Ինստիտուցիոնալ ինքնավարություն / ինստիտուցիոնալ անկախություն**

Այս սկզբունքի մաս է կազմում ազգային կրթական համակարգում առանձին հաստատություններին համապատասխան ինքնավարություն և անկախություն շնորհելու և այն պահպանելու անհրաժեշտության ճանաչումը, ինչը կբացառի կրթության նկատմամբ չափազանց կենտրոնացված քաղաքական հսկողությունը:

**կ/ Միջազգային համագործակցություն**

ՔՈԼԵՋ-ի բոլոր դերակատարները կրթական գործունեության մեջ ընդունում են միջազգային համագործակցության կարևորությունը, որին հասնելու համար անհրաժեշտ է պահպանել հետևյալ սկզբունքները՝

– նվիրվածություն,

– օբյեկտիվություն,

– հրապարակայնություն,

– առաջնորդություն,

– ազատություն:

## ՔՈԼԵՋԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԻ ԷԹԻԿԱՅԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

**Սկզբունքները**

6. ՀՀ օրենսդրության պահանջներին համապատասխան նշանակված կամ ընտրված աշխատակազմի անդամների վարքագիծը պետք է համապատասխանի էթիկական վարվեցողուտության ընդհանուր սկզբունքներին:

7. Այդ սկզբունքները պետք է կիրառելի լինեն աշխատակազմի նկատմամբ.

ա/ հաստատության կառավարման մարմնի,

բ/ ղեկավար և այլ բաժինների,

գ/ այլ և օժանդակ աշխատակազմի,

դ/ ուսանողների, սովորողների,

ե/ պայմանագրային կամ որևէ այլ հարաբերության մեջ գտնվող հաստատության գործունեության հետ կապված հետաքրքրություն ունեցող ցանկացած անձանց կամ խմբերի հետ հարաբերություններում:

Հիմնական կանոններ

8. Էթիկական վարվեցողության ընդհանուր սկզբունքների համաձայն ՔՈԼԵՋ-ը մշակել է հիմնական կանոններ, որոնք կարգավորում են հետևյալ հարցերը.

ա/ վարքագիծը, այդ թվում՝ կարգապահությունը և կարգապահական տույժերը,

բ/ աշխատանքի նշանակումը, առաջխաղացումը և աշխատանքից ազատումը,

գ/ գիտական հետազոտությունը,

դ/ քննություններն ու գնահատումը:

Այս կանոններն առնվազն պետք է հստակ ներառեն էթիկական վարվեցողության սկզբունքները, գործող օրենսդրության համաձայն նախատեսեն սանկցիաներ՝ դրանք չպահպանելու համար:

## ՔՈԼԵՋ-ի աշխատակազմի իրավունքները և պարտականությունները

**9. Իրավունքները՝**

ա/ արտահայտվելու և տեղեկություն ստանալու ազատության իրավունքը,

բ/ գնահատվել որպես գիտնական և դասավանդող՝ ելնելով մտավոր և մասնագիտական չափանիշներից, այլ ոչ թե քաղաքական ու կրոնական հայացքներից կամ անձնական նախապատվության որևէ այլ հանգամանքից,

գ/ որոշել իրենց կողմից դասավանդվող դասընթացների բովանդակությունը ուսումնական պլանի պահանջներին համապատասխան,

դ/ գնահատել ուսանողների կատարողականը և ձեռքբերումները՝ ՔՈԼԵՋ-ի գնահատման քաղաքականության և նախապես սահմանված գնահատման չափանիշների հիման վրա,

ե/ չընդունել որոշակի ձևով գործելու կամ չգործելու որևէ հրահանգ ցանկացած անձից, բացառությամբ՝ վերադասի:

զ/ հայտնել օրենսդրության կամ էթիկայի սկզբունքների ցանկացած ենթարկյալ խախտման մասին համապատասխան մարմնին՝ առանց իր համար անբարենպաստ հետևանքներ առաջանալու մտավախության:

**10. Պարտականությունները՝**

ա/ վեր դասել հաստատության շահերը սեփական շահերից և չձգտել շահույթ ստանալ՝ օգտագործելով իրենց պաշտոնը գործող օրենսդրությանը հակառակ,

բ/ հաստատության ներսում կամ դրանից դուրս ցանկացած անձից կամ խմբից չպահանջել կամ չընդունել կաշառք կամ որևէ այլ անօրինական ֆինանսական միջոց կամ չփորձել ստանալ կամ ընդունել որևէ անձնական օգուտ, որը կարող է ազդել իրենց վրա իրենց աշխատանքի ընթացքում և հաստատության կանոններով նախատեսված համապատասխան մարմնին անմիջապես հայտնել կաշառելու կամ անձնական շահ առաջարկելու ցանկացած փորձի մասին,

գ/ կադրերին վերաբերող /այդ թվում՝ աշխատակազմի նշանակման և առաջ խաղացման/, ֆինանսական, պայմանագրային և որևէ այլ համապատասխան հարցերում իրենց կամ իրենց ընտանիքի անմիջական անդամի որևէ անձնական շահի առկայության դեպքում գրավոր հայտնել տնօրենին,

դ/ չվատնել հաստատության ռեսուրսները կամ սխալ չօգտագործել հաստատության տնօրինության տակ գտնվող անձնական կամ առևտրային տեղեկությունները, այդ թվում՝ մտավոր սեփականության մասին տեղեկությունները՝ անձնական կամ որևէ այլ անձի կամ խմբի համար շահ ստանալու նպատակով,

Ե/ հարգել քոլեջի ուսանողներին և խուսափել ցանկացած շահագործումից կամ հետապնդումից կամ ուսանողների նկատմամբ խտրական վերաբերմունքից,

Զ/ հարգել ուսանողների միջև տարբերությունները՝ ներառյալ /բայց չսահմանափակվելով/ քաղաքական և կրոնական համոզմունքների հետ կապված կողմնորոշումները,

Է/ պաշտպանել ուսանողների ազատությունը,

Ը/ հետազոտական գործունեության ընթացքում չզբաղվել գրագողությամբ, կատարել հղումներ և ուրիշի աշխատանքն իրեն չվերագրել, չկեղծել արդյունքները և պահպանել էթիկայի սկզբունքները:

Թ/ խտրականություն չդրսևորել կամ չհետապնդել գործընկերներին, հարգել բազմակարծությունը և արտահայտվելու ազատությունը,

Ժ/ ապահովել, որ իրենց իրավասության ներքո գտնվող բոլոր անձինք իրազեկ լինեն համապատասխան օրենսդրությանը և կանոններին, դրանք չպահպանելու հետևանքներին և նպաստել էթիկական վարվեցողության պահպանմանը:

**Կարգապահական տույժեր**

11. Կարգապահական տույժերը հիմնվում են արդարության, գաղտնիության և պատշաճ ծանուցման սկզբունքների վրա:

ա/ աշխատակազմի կողմից էթիկայի կանոնների խախտման վերաբերյալ բողոքները պետք է ներկայացնել գրավոր՝ ուսումնական հաստատության համապատասխան բաժին, որն իրավասու է քննել էթիկական վարվեցողության ենթադրվող խախտումները և որոշում կայացնել դրանց վերաբերյալ:

բ/ Իրավասու բաժինը պետք է որոշի, թե

- արդյող բողոքում ներկայացված են խախտման փաստի վերաբերյալ ողջամիտ հիմքեր,

- արդյոք ենթադրյալ խախտում համարվող փաստերը հանդիսանում են աշխատակազմի էթիկական վարվեցողության խախտում,

- արդյոք տվյալ բաժինն իրավասու է քննելու այդ դեպքը:

**Կիրառվող հնարավոր կարգապահական տույժերն են.**

- նախազգուշացում,
- նկատողություն,
- խիստ նկատողություն,
- լիազորությունների կասեցում՝ պահպանելով վարձատրությունը կամ առանց վարձատրության,
- աշխատանքից ազատում:

**Բողոքարկումը**

12. աշխատակիցը իրավունք ունի բողոքարկելու կարգապահական տույժ կիրառելու հարցով պատասխանատու մարմնի որոշումը:

ա/ Բողոքը պետք է ներկայացնել հաստատության անունից որոշում կայացրած մարմնի վերադասին, որոշումը ստանալուց հետո որոշակի ժամկետում:

բ/ Բողոքը պետք է ներկայացնել գրավոր՝ նշելով բողոքարկման հիմքերը:

գ/ ՔՈԼԵՋ-ի շրջանակներում կրկնակի բողոքարկման հնարավորություն չի կարող լինել:

## ՔՈԼԵՋ-Ի ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԷԹԻԿԱՅԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ

**Սկզբունքները**

13. ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխան ուսումնական հաստատություն ընդունված ուսանողների վարքագիծը պետք է համապատասխանի էթիկական վարվեցողության ընդհանուր սկզբունքներն:

14. Այդ սկզբունքները պետք է կիրառելի լինեն՝

ա/ հաստատության կառավարման մարմնի, ղեկավարության, և օժանդակ աշխատակազմի և հաստատության այլ մարմինների,

բ/ այլ ուսանողների հետ հարաբերություններում,

գ/ բացի այդ, ուսումն ստանալու ցանկություն ունեցող անձինք իրավունք ունեն ակնկալել, որ հաստատության ղեկավարության և աշխատակազմի գործողություններն ընդունելության գործընթացներում կլինեն արդար՝ գործող օրենսդրության, հաստատության կանոնների և սահմանված էթիկայի սկզբունքներին համաձայն: Ի լրումն, ուսանողներից ակնկալվող էթիկական վարվեցողության պահանջը տարածվում է նաև նրանց անունից հանդես եկող բոլոր անձանց, այդ թվում՝ ծնողների և նրանց հավասարեցված կարգավիճակ ունեցող անձանց վրա:

**Հիմնական կանոններ**

15. Էթիկական վարվեցողության ընդհանուր սկզբունքների համաձայն ՔՈԼԵՋ-ը մշակել է կանոններ, որոնք կարգավորում են հետևյալ հարցերը.

ա/վարքագիծը, այդ թվում՝ կարգապահությունը, բարեվարքությունը և կարգապահական տույժերը,

բ/ընդունելությունը, ուսումնական ծրագրերը, քննությունը և գնահատումը,

գ/ բողոքարկման ընթացակարգերը:

## Ուսանողների իրավունքները

16. ՔՈԼԵՋ-ի ուսանողներն ունեն հետևյալ իրավունքները.

ա/ զերծ լինել խտրական վերաբերմունքից՝ կախված ռասսայից, կրոնից, էթնիկ ծագումից, քաղաքական հայացքներից, տարիքից, սեռից, հաշմանդամության կամ անձնական բնույթի այլ հանգամանքից,

բ/ ունենալ արտահայտվելու ազատության, հավաքների ու միավորվելու ազատության իրավունք՝ պայմանով, որ այդ ազատությունները չեն խոչընդոտում դասերի արդյունավետ իրականացմանը, համապատասխանում են ուսումնական հաստատության քաղաքականություններին, էթիկական վարվեցողության այլ սկզբունքներին, ինչպիսիք են՝ հարգանքն այլոց իրավունքների, ինչպես նաև ՀՀ օրենքների նկատմամբ,

գ/ գնահատվել արդար, և պատշաճ կերպով տեղեկացված լինել գնահատման չափանիշների մասին:

դ/ ժամանակին տեղեկացված լինել կարգապահական վարույթների կամ գործողությունների մասին,

թ/ հայտնել օրենսդրության կամ էթիկայի սկզբունքների ցանկացած ենթադրյալ խախտման մասին համապատասխան մարմին՝ առանց իր համար անբարենպաստ հետևանքների առաջանալու մտավախության:

## 17. ՔՈԼԵՋ-ի ուսանողների պարտականությունները.

ա/ ծանոթանալ սույն կանոններին

Բ/ հաստատության կանոններով նախատեսված՝ համապատասխան մարմնին անմիջապես հայտնել կաշառելու կամ անձնական օգուտ ստանալու ցանկացած փորձի մասին,

Գ/ չվատնել հաստատության ռեսուրսները, կամ ոչ իրավաչափ ձևով չօգտագործել հաստատության տնօրինության ներքո գտնվող անձնական կամ առևտրային, այդ թվում մտավոր սեփականության մասին տեղեկությունները՝ անձնական շահ ստանալու նպատակով կամ ի շահ որևէ այլ անձի կամ խմբի,

Դ/ ցուցաբերել հարգալից վերաբերմունք կառավարման խորհրդի, ղեկավարների, և օժանդակ աշխատակազմի և մյուս ուսանողների նկատմամբ՝ պահպանելով էթիկական վարվեցողության ընդհանուր սկզբունքները, և դրական ու կառուցողական ներդրում ունենալ հաստատության գործունեության մեջ,

Ե/ ուսման կամ հետազոտական գործունեության ընթացքում չզբաղվել գրագողությամբ, կատարել հղումներ և այլոց աշխատանքն իրենց չվերագրել, չներկայացնել այլ անձանց աշխատանքը որպես սեփական աշխատանք կամ չկեղծել արդյունքները, և պահպանել անձնական տվյալների պաշտպանության հետ կապված էթիկայի սկզբունքները կամ որոշակի առարկայական ոլորտներում այլ հատուկ սկզբունքներ,

Զ/ քննություններին և գնահատման այլ ձևերին մասնակցելիս չխաբել, անհատապես կամ խմբային չարտագրել այլոց աշխատանքը, կամ չփորձել ձեռք բերել որևէ արտոնություն՝ ցանկացած ձևով դա խթանելու միջոցով, կամ դիտավորությամբ թույլ տալով որևէ այլ անձի իրենց անունից առաջարկել խրախուսական որևէ միջոց:

**Կարգապահական տույժեր**

18. Կարգապահական տույժերը ՔՈԼԵՋ-ում հիմնվում են արդարության, գաղտնիության և պատշաճ ծանուցման սկզբունքների վրա: Հաստատության կանոնների խախտումները կարող են հանգեցնել հետևյալ կարգապահական տույժերի.

ա/ ուսանողին բանավոր նախազգուշացում՝ կախված խախտման բնույթից,

բ/ խախտում կատարելու մասին գրավոր նախազգուշացում,

գ/ ուսանողին հաստատությունից հեռացում,

դ/ ուսման վարձի մասնակի զեղչից զրկում:

Կարգապահական տույժի բնույթից կախված՝ այն կիրառելու իրավունքը կարող է պատկանել տարբեր մարմինների՝ դասընթացի հետ կապված հարցերով կարգապահական տույժերը կարող են կիրառվել աշխատակազմի կողմից, իսկ հեռացումը պետք է կիրառվի հաստատության ղեկավար կազմի կողմից:

**Բողոքարկումը**

19. Ուսանողներն իրավունք ունեն բողոքարկել կարգապահական տույժ կիրառելու հարցով պատասխանատու մարմնի որոշումը.

ա/ Եթե կարգապահական տույժերը ներկայացվել են գրավոր, ապա ուսանողը պետք է բողոքարկի գրավոր կերպով:

բ/ Բողոք ներկայացնելիս ուսանողները պետք է այն ներկայացնեն վերադաս մարմնին:

**ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ**

20. Սույն կանոնակարգը գործում է սահմանված կարգով տնօրինական խորհրդի կոզմից հաստատման և տնօրենի կողմից վավերացումից հետո: